

Dosavadní pohledy na fungování E.O.

- Jakub Patočka, Miroslav Mareš, Adam Fagan, Ondřej Císař
- Jakub Patočka
 - – **Duha deset let na cestě: lidé a křižovatky**
 - - velmi dobré z hlediska určité faktografie a „interního“ pohledu
 - - poněkud problematické z hlediska „zamlčených informací“ – víceúrovňové informování členů Duhy, Pronikání do jiných prostředí
 - - bez pohledu „otců zakladatelů“ bychom se neměli obejít
- Miroslav Mareš
 - – **Ekoterorismus v České republice, Environmental Radicalism and Extremism in Postcommunist Europe**
 - - první text je ryze popisný, druhý spíše komparativní (post-komunistické prostředí x západní země)
 - - první akademické odlišení „ochránců zvířat“ a environmentalistů či ekologů
 - - nereflexování zásadních přístupů v environmentalismu a ekologismu (úplně chybí studie Dobson, Baxter, Zimmerman)

Dosavadní pohledy na fungování E.O.

■ Miroslav Mareš

- - důležité faktografické omyly – spojování Hnutí Duha a hlubinné ekologie, V. Klaus jako zásadní účastník diskuse o environmentálních otázkách atd.
- - aplikace „zvenčí“ – včetně výhod a nevýhod

■ Adam Fagan

- – **Environment and Democracy in the Czech Republic – The environmental Movement in the Transition Process**
- - dosud jediná ucelená knižní studie shrnující vývoj českých environmentálních hnutí od komunistické éry až do konce 20. století
- - založena na důkladné znalosti českých zelených hnutí (a podrobné práci s nimi – rozhovory (Kotecký, Konvalinková, Petrlík, Štefanec, Fuchs ad.)
- - první skutečná klasifikace vývoje českého environmentalismu a ekologismu

Dosavadní pohledy na fungování E.O.

- Adam Fagan
- – **Faganův pohled na vývoj českých environmentálních hnutí**
- - 1. Období entuziasmu (1989-1992)
- - 2. Období politické marginalizace environmentálních hnutí (1992-1996)
- - 3. Období otevření dveří k politickému lobbyingu a změn strategie (1996-1997)
- - 4. Období zeslabení protestních akcí, profesionalizace a získání závislosti na zahraničních zdrojích (1996-2000)
- - 5. Období agenturizace (nikoliv ovšem v základním Faganově díle)
- – **Omezení Faganova pohledu**
- - Ačkoliv velmi dobrý pohled i do „niter“ environmentálních hnutí chybí přístup k některým zásadním materiálům (interní materiály Hnutí Duha z let 1993-1997).
- - Vstřícný postoj ke českému environmentalismu vedl v některých pasážích k přijímání výpovědí jejich členů jako faktů.

Dosavadní pohledy na fungování E.O.

- Ondřej Císař
- – **Asi nejzajímavější studie týkající se environmentálních hnutí**
- - má širší záběr než studie Faganova: výhoda – možnost srovnání, nevýhoda – část publikace cílí mimo E. O.
- - základní otázka studie: „Jak se rozvinul politický aktivismus kolektivních aktérů, kteří prosazují své zájmy jiným způsobem než přímou účastí ve volbách.“ (šíře záběru).
- - Císař odlišuje 4 mody politického aktivismu:
 - 1. „Starý“ participační aktivismus (např. odbory).
 - 2. „Nový“ transakční aktivismus (environmentální hnutí, lidskoprávní org.)
 - 3. „Nový“ radikální aktivismus (pravicové extremistické hnutí).
 - 4. Občanská sebeorganizace (např. Děkujeme, odejděte).
- Na základě tohoto dělení nahlíží i aktivity environmentálních hnutí a tato hnutí samotná:
 - - Aktivity E. O. týkající se Temelína

Dosavadní pohledy na fungování E.O.

- Ondřej Císař
- – **Aktivity E. O. týkající se Temelína**
- - postupem času se výrazně snižuje radikalita všech organizací, které se na temelínských protestech podílejí (zejména Hnutí Duha) a také se snižovala schopnost aktivizovat nové členy a sympatizanty, ovšem role aktéra a schopnost ovlivňovat dění rostla
- - je otázkou, jak by O. Císař viděl nárůst aktéra ve smyslu lobbyingu dnes - - - čili strategický pohled
- - nepřímá i přímá polemika s názorem A. Fagana na negativní roli „zahraničního financování“ environmentálních organizací
- zde naopak dala realita mnohem více za pravdu O. Císařovi.

Dosavadní pohledy na fungování E.O.

- Ondřej Císař
- – **Podívejme se na Císařovy argumenty podrobněji:**
- - reálie: ačkoliv se nejdříve angažují zásadně 3 celostátní E. O. (Děti Země, Greenpeace, Hnutí Duha – to nejpozději), opouští DZ a Greenpeace po krátké době scénu a nejdůležitějším aktorem je HD.
- - v letech 1993-1995 se soustředí na přímé akce a specifické aktivity lobbyingu
- - po roce 1997 střídá mediálně-protestní kampaně intenzivní lobbying a to zejména ve vyšších patrech politiky
- - HD se tak stalo uznávaným účastníkem (hráčem) vyjednávajícím v politickém rozhodování
- - dostavba Temelína se díky této strategii problematizuje mnohem více než na počátku 90. let
- - i když se nakonec vláda rozhoduje pro dostavbu (poměr hlasů 11 pro 8 proti) mělo HD reálnou šanci uspět
- - strategie proto není ústupem, ale spíše využitím příležitosti

Dosavadní pohledy na fungování E.O.

■ Ondřej Císař

■ – **Shrnutí a zhodnocení:**

■ - Problematické momenty:

- 1. Záběr O. Císaře je příliš velký a proto „lupa“ na činnost E. O. není příliš zacílená.
- 2. Protože E. O. představuje v jeho studii především H. D. nelze z jeho výzkumů odvozovat obecně platná tvrzení na vývoj E. O. v ČR.
- 3. Stejně jako všichni předchozí opomíjí „skrývané“ aktivity H.D. a dalších.

■ Silné momenty:

- 1. Velmi dobře vytvořená struktura výzkumu, kvalitní interpretace – zajímavé výsledky.
- 2. Silná vědecká poctivost (stejně jako u A. Fagana).
- 3. Odstup.

Dosavadní pohledy na fungování E.O.

- Bohuslav Binka
- **Kniha „Zelený extremismus – Ideje a mentalita českých environmentálních hnutí“**
- - s určitými výsledky jsme se již seznámili (viz hodiny věnované H.D. a Nesehnutí)
- - je vždy problematické hodnotit sám sebe, přesto
- **Slabá místa knihy:**
- 1. Problematický sociologický aparát (nedostatečný vzorek, problematické výsledky) – celkově 3 chyby v konstrukci výzkumu.
- 2. Podrobné zaměření na pouze 2 organizace (H.D. a Nesehnutí).
- 3. Nevyužití všech dat výzkumu.
- **Silná místa knihy:**
- 1. Přístup k jinak velmi komplikovaně dostupným materiálům.
- 2. Podrobná faktografie H.D. a Nesehnutí.
- 3. Podrobná teoretická diskuse.

Dosavadní pohledy na fungování E.O. – shrnutí

- V dosavadním výzkumu:
 - Chybí ucelený výzkum zaměřený na celou škálu E. O.
 - Chybí kvalitní teoretická diskuse se zahraniční literaturou.
 - Chybí kombinace dobrého faktografického a dobrého výkladového přístupu.

- Je prostor pro výzkum E. O.

- Před tvorbou výzkumného záměru bychom měli určit:
 - 1. Co bychom měli vědět a nevíme?
 - 2. Jaké všechny organizace bychom měli do výzkumu zařadit?
 - 3. Jaké období či jaká období bychom měli zkoumat?